

FIȘĂ-CADRU
(model orientativ)

DEMOCRAȚIE ȘI SOCIETATE

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT/LOCUL DE DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII	
SUBIECTUL/TEMA ACTIVITĂȚII	DEMOCRAȚIE ȘI SOCIETATE
NIVELUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CLASA	Lecția se adresează atât elevilor din învățământul gimnazial (clasele a V-a – a VIII-a) cât și elevilor din învățământul liceal (clasele a IX-a – a XII-a)
DURATA	3 ore
SCOPUL ACTIVITĂȚII	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea nivelului de cunoștințe al elevilor în ceea ce privește tema abordată; - Familiarizarea cu elemente de drept constituțional; - Stimularea gândirii critice a elevilor
TIPUL DE ACTIVITATE	activitate la nivel extracurricular
STRATEGIA DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII	Prezentarea temei va fi realizată prin împărțirea orei de curs în două etape: (1) expunerea temei și (2) discuție liberă Alternativ, tema poate fi expusă sub formă de prezentare Power Point
BIBLIOGRAFIE (opțional)	<p><i>Democrație si societate</i>, Constantin V. Lucian, Oscar Print, 2011</p> <p><i>Democracy and Education</i>, John Dewey, Digireads.com Publishing, 2013</p> <p>http://politeia.org.ro/magazin-istoric/platon-despre-democratie-in-republica/4214/</p>
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII	
CONȚINUTUL ACTIVITĂȚII ȘI, DUPĂ CAZ, ACTIVITĂȚI PRACTICE PROPUSE	<p>MOTTO</p> <p>Abordarea temei poate avea ca motto ceea ce declara Winston Churchill (prim-ministru al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord între anii 1940-1945 și 1951-1955, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1953), în noiembrie 1947, în fața Camerei Comunelor: „<i>Nimeni nu pretinde că democrația ar fi perfectă sau atotștiutoare. Într-adevăr s-a spus că democrația este cea mai rea formă de guvernământ cu excepția tuturor formelor încercate de-a lungul timpului</i>”.</p> <p>TERMINOLOGIE</p> <p>Democrația este un sistem de guvernare caracterizat prin participarea cetățenilor la procesul de conducere. Cuvântul „<i>democrație</i> ” provine din greacă și este format din cuvintele „<i>demos</i>” = <i>popor</i> și „<i>kratos</i>” = <i>putere</i>, prin urmare înseamnă puterea poporului.</p> <p>Acest regim politic s-a dezvoltat și se dezvoltă numai în măsura în care relația dintre conducători și conduși (guvernanți și guvernați) se înclină în favoarea celor din urmă,</p>

când condușii impun conducătorilor, prin modalități și mijloace variate, respectarea drepturilor fundamentale ale individului.

SCURT ISTORIC

Lectorul va prezenta o scurtă istorie a evoluției formulelor democratice de organizare.

- Forme democratice de organizare în perioadă prestatală. Gintele;
- Forme de democrație din Grecia antică și la alte popoare;
- Democrația ateniană, prima formă clasică de democrație. Republica din Atena;
- Democrația modernă; izvoarele sistemelor democratice;
- Liberalismul

VALORI SI PRINCIPII DEMOCRATICE

Democrația este regimul politic bazat pe principiul conform căruia poporul participă, direct sau prin reprezentanți, la viața politică în stat. Regimurile democratice funcționează în baza unor valori și principii specifice.

Valorile democratice

Valorile unei societăți democratice reprezintă idei și credințe considerate importante pentru membrii unei comunități, care devin practici concrete prin comportamentul cetățenilor și al autorităților publice. Astfel de valori democratice sunt: *libertatea, egalitatea în fața legii, transparența, toleranța, competiția, dreptatea, egalitatea șanselor și egalitatea în drepturi etc.*

Principiile democrației

Principiile democratice orientează acțiunea politică în funcție de anumite valori. Pe baza lor sunt concepute și puse în practică mecanismele democratice, precum votul sau organizarea și funcționarea autorităților publice. Astfel de principii sunt:

- **Autoritatea** este prezentă în relațiile dintre oameni atât în viața privată, cât și în viața publică. Autoritatea înseamnă puterea legitimă a unui grup de persoane de a-și impune propria voință celorlalți. În statul democratic, autoritatea este mult diferită de exercitarea puterii într-un regim totalitar sau autoritar.
- **Libertatea** este capacitatea persoanelor de a acționa în conformitate cu propria lor voință și de a alege astfel modul de acțiune propriu. Într-o societate democratică liberală, libertatea este valoarea fundamentală, dar ea este asociată cu responsabilitatea pentru propriile acțiuni și cu necesitatea ca libertatea proprie să nu fie folosită în dauna libertății celorlalți.
- **Responsabilitatea** – fiecare cetățean răspunde pentru faptele sale și pentru consecințele acestora, iar cei aflați la putere trebuie să dea socoteala celor care i-au ales sau

i-au numit pentru îndeplinirea mandatului lor.

- **Dreptatea** - respectarea de către autorități și de către cetățeni a normelor morale și juridice bazate pe drepturile omului și pe prevederile constituționale.
- **Proprietatea** este o relație între persoane și bunuri care implică posesia, utilizarea și dreptul de dispoziție. Totodată, ea presupune puterea de a dispune și puterea de vânzare și donație. În democrațiile liberale, dreptul la proprietatea privată se regăsește în Constituție.
- **Principiul pluralismului** se referă la existența mai multor centre efective de putere, în opoziție cu unul singur, precum în statele nedemocratice. Forme ale pluralismului în societățile democratice sunt pluralismul politic (mai multe partide, doctrine etc.) și religios (mai multe biserici și culte).
- **Principiul separării puterilor în stat** asigură exercitarea puterii politice în mod divizat de către mai multe autorități publice diferite, care au funcții specifice. Acest principiu previne folosirea puterii în mod abuziv.
- **Reprezentativitatea** - democrațiile moderne funcționează ca democrații reprezentative, în care deciziile politice sunt luate în numele cetățenilor, de către reprezentanți ai acestora, investiți prin vot cu încrederea lor. În anumite situații, cetățenii pot decide direct.
- **Participare** - democrațiile participative se manifestă printr-un interes crescut al cetățenilor pentru treburile publice și prin implicarea lor concretă în luarea deciziilor care privesc soarta unei comunități.
- **Domnia legii** - cetățenii unei societăți democratice se supun legilor, deoarece acestea sunt elaborate, chiar dacă indirect, de către ei înșiși. Într-o societate democratică, nimeni nu este mai presus de lege, iar controlul puterii se realizează pe baza normelor de drept. Legile trebuie să fie cunoscute și să aibă stabilitate în timp.

Discuție despre fragilitatea democrației

Democrația este mult mai avantajoasă pentru viața oamenilor decât regimurile nedemocratice, dar succesul ei nu se poate produce de la sine. Democrația este amenințată de numeroase slăbiciuni și există permanent riscul ca sub ocrotirea principiilor democratice să-și facă apariția și să prindă teren valori, principii și mecanisme ale regimurilor nedemocratice.

MAJORITATE - MINORITATE

Unul dintre principiile cele mai importante, prin consecințele sale, este cel al majorității. De asemenea, într-o democrație liberală, se pune un accent deosebit pe principiul protecției minorităților și respectarea drepturilor acestora.

Majoritate și minoritate

A fi în majoritate sau în minoritate implică mai multe elemente decât numărul de persoane care își manifestă apartenența la un grup anume. În multe situații, partea populației care deține puterea într-o comunitate este numeric în minoritate prin raportare la cei care nu dețin puterea. (discuție, exemple)

Principiul majorității

În orice colectivitate umană, luarea deciziilor în chestiuni de importanță publică pune probleme deosebite. Conform regulii majorității, decizia se ia în funcție de opțiunea numeric exprimată a majorității, ca expresie a „voinței generale”. În România, ca și în alte țări, Parlamentul folosește diferite proceduri de vot pentru a obține majoritatea: majoritatea simplă (jumătate plus unu) sau majoritatea calificată (cel puțin trei sferturi dintre cei prezenți, două treimi etc.). (discuție despre adoptarea legilor organice și ordinare)

Protecția minorității

Punerea în practică a principiului majorității, ca expresie a voinței generale, prezintă însă riscului abuzului de putere în numele majorității, situație numită tirania majorității. Diferiți gânditori au încercat să găsească soluții practice pentru ca, păstrându-se regula majorității, minoritățile să nu sufere. Consiliul Europei a elaborat o serie de recomandări privind protecția minorităților etnice în țările membre. În prezent, protecția minorităților este o prioritate a Organizației Națiunilor Unite, a Uniunii Europene, a Consiliului Europei și a altor organisme internaționale.